

A PLANETARNA SVOJINA

Baner, 2022.

Kornjače označavaju dvostruki potencijal, nepregledno vreme koje je trebalo proći kako bi nastali planetarni resursi i rad vađenja rudnog bogatstva iz jama. Društveno vlasništvo je napredna ideja koja dovodi u pitanje privatno vlasništvo povezano sa eksploatacijom radne snage čoveka i prirode. Ideja o planetarnoj svojini obuhvata i samu prirodu u njenoj celosti kao upravljača zajedničkih dobara.

a1 **Replika zastave "Crveni barjak samouprave"** koju su radnici iz Kragujevca nosili na demonstracijama za odbranu prve pobeđe socijalista na opštinskim izborima 1875. godine.

a2 **Zastava** dodeljena najboljoj brigadi na izgradnji auto-puta „Bratstvo i jedinstvo“, 1959.

B MAŠINSKA PROŠLOST

Objekat, akril na tekstu, 2022.

Mašine su omogućile ženama masovno učešće u industrijskoj proizvodnji i uvukle su ih u fabričke hale, što je bilo dodato njihovom kućnom radu. Svest o višestrukoj eksploataciji dovela je do učešća žena u štrajkovima i u radničkom pokretu. Mehanizacija je izgubila revolucionarni značaj, a mašine koje su predstavljale simbol progressa zamenila je digitalna tehnologija koja je između ostalog donela gig ekonomiju, fleksibilni i prekarni rad.

b1 **Titova štafeta (br. 16)**
Poklon Auto-moto saveza Josipu Brozu Titu za 60. rođendan, 1952.

C FABRIČKE DISTOPIJE

Objekat, akril na tekstu, 2022.

Fabrika je za vreme samoupravljanja smatrana srcem društva i ujedno mestom iz kojeg se ono može graditi bez eksploatacije, što je predstavljalo svojevrsan paradoks. Stare fabrike su brutalno privatizovane i gašene kako bi nove bile otvorene prema potrebama globalnog tržišta rada i lanaca proizvodnje, kao u slučaju motača kablova. Često strane firme nisu u obavezi da poštuju radnička prava, radnici se brzo otpuštaju ili rade u lošim uslovima na lizing. Od mesta emancipacije radništva fabrika je (ponovo) postala mesto distopije.

c1 **Socijalna umetnost**

c2 **Karl Marks**
Lojze Dolinar, 1950.

D PUŽASTI PARTIZAN

Baner, 2022.

Partizanima je samostalna proizvodnja oružja omogućavala autonomni otpor. Nasuprot logici zavisnosti ekonomskog rasta od rasta vojne industrije stoji ideja zapatističkih zajednica o sporoj orijentaciji, koja zagovara partizanski otpor drugačije vrste. Dijalektika spore orijentacije radi dobrobiti snežne pahulje za hlađenje planete izvanredna je borbena strategija za preživljavanje u haosu koji je stvorilo neograničeno naoružavanje.

d1 **Prenos municije**
Đorđe Andrejević Kun

d2 **Mastionica**
Poklon radnika Vojno-tehničkih radionica iz Kragujevca Josipu Brozu Titu povodom rođendana, 1945.

d3 **Puška „Partizanka“ M-1941, kalibar 7,9 mm**
Proizvodnja „Prve partizanske fabrike oružja i municije“ u Užicu na prvoj slobodnoj teritoriji u okupiranoj Evropi, nazvanoj Užička republika, 1941.

E ELEKTRIČNA POŽUDA

Objekat, akril na tekstu, 2022.

Nestanak električne energije i tehničkih aparata izazvao bi opštu paniku. Preokret u proizvodnji struje od fosilnih do regenerativnih energija donosi drugačije oblike eksploatacije prirode. Umesto velikih hidrocentrala sa kojima se ponosilo socijalističko društvo, privatni investitori su po planinama Balkana počeli da grade male hidroelektrane. Za skladištenje struje iz regenerativnih izvora i za mobilne električne uređaje potrebne su litijumske baterije, zbog čega se oko tog metala vode borbe.

e1 **Robot za računanje tablice množenja**
Litija, Jugoslavija (Slovenija), 1960. Poklon učenika Osnovne škole Litija Josipu Brozu Titu za 68. rođendan, 1960.

e2 **Radio-aparat**
Rijeka, Jugoslavija (Hrvatska); Poklon pionira Rijeke Josipu Brozu Titu za 73. rođendan, 1965.

e3 **Portabl televizor „Minirama“**
Fabrika „Iskra“, Kranj, Jugoslavija (Slovenija); Početak sedamdesetih godina 20. veka

F RUDNA KONAČNOST

Objekat, akril na tekstu, 2022.

Ljudi kupuju razne proizvode ne razmišljajući o njihovom poreklu i procesu nastanka, niti o sastavu materije od koje su sazdani. Predstava da su rudna bogatstva garant progressa celog društva, koja je bila naglašena u socijalizmu, danas gubi smisao jer je agresivni ekstraktivizam na periferiji ugrozio i prirodu i ljude.

f1 **Maketa koja predstavlja metaforu društvenog standarda;** Zenica, Jugoslavija (Bosna i Hercegovina); Poklon sreza Zenica Josipu Brozu Titu za 62. rođendan, 1954.

f2 **Kolekcija kristala**
Poklon kolektiva Rudnika „Zletovo“ Josipu Brozu Titu.

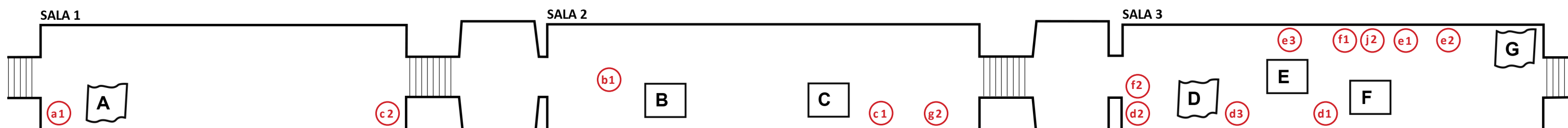
G RASCEPNA PRILIKA

Baner, 2022.

Sve dublji rascep između ideja i materijalnih uslova prilika je za drugačije koncepcije društva. Aktivna uloga u upravljanju i posredovanju između materijalnih uslova i predstave o boljem životu zahteva odgovornost mimo njenog poveravanja veštačkoj inteligenciji. Na periferiju je izgnan težak fizički rad poput rudarskog i tamo kao da nema potrebe da se koriste tehnološki i socijalno napredni alati. Rad se u vidljivom obliku uklanja sa onih mesta gde ljudi primaju osnovni zagarantovani dohodak.

g1 **Rudarski šlem sa sigurnosnom lampom i akumulatorom za napajanje, rukavice i čizme**
Oprema za rad u Rudarsko-energetskom kombinatu „Edvard Kardelj“ iz Trbovlja, 1981.

g2 **Rudar**
Skica za spomenik postavljen ispred Međunarodne organizacije rada u Ženevi, 1939., Antun Augustinčić;
Poklon Narodnog fronta VI rajona grada Zagreba Josipu Brozu Titu, 11. maj 1946.

H NEIZVODLJIVA SPONA

Baner, 2022.

Hobotnica se probija kroz poroznost nasleđenog nasilnog poretka bodreći tako svoje saveznice. Sve one se nalaze na nesigurnom tržištu rada, gde su na već zagađenom morskom dnu spona teško izvodljive. Podvig hobotnice je u stalnom uspostavljanju solidarnih spona uprkos nemogućim okolnostima, slično poduhvatima jugoslovenskog Antifašističkog fronta žena čije je prerano ukidanje zaustavilo emancipatorske promene.

h1 Prvi kongres Antifašističkog fronta žena Jugoslavije

Beograd, 17-19. jun 1945.

(snimio Branko Savić)

h2 Peškir

Jugoslavija (Hrvatska), sredina 20. veka; Poklon Antifašističkog fronta žena Donjeg Bukovca Josipu Brozu Titu.

I UDRUŽENI RIBOBORCI

Baner, 2022.

Ekstrakcija minerala može dovesti do zagađenja rečnih korita, pri čemu pružanje otpora izgradnji malih hidroelektrana podrazumeva borbu za očuvanje života u rekama. Potrebno je zamisliti sasvim drugačiju, nesvakidašnju odbrambenu uniju sa rekama i vodenim svetom. Riboborci začepuju rupe iz kojih se buši i vadi litijum, reč je o nekoj vrsti masovne radne akcije.

i1 Prelazna zastava

Dodeljena najboljoj brigadi gradilišta broj XIII na izgradnji Novog Beograda, 1948.

i2 Kutija sa 59 značaka sa omladinskih radnih akcija 1946-1952. i pozdravno pismo omladine Jugoslavije Josipu Brozu Titu, 1953.

J FOSILNI REGRES

Objekat, akril na tekstu, 2022.

Plastika je postala sinonim za nehajni konzumerizam. Taj jeftini proizvod naftne industrije omogućio je čitav spektar šarenih, laganih i neuništivih proizvoda za svakodnevnu upotrebu. Ratovi oko nafte, zagađenje okoline, pa i sama činjenica raskopavanja i sagorevanja ostataka davno prohujalog života na planeti, promenili su sliku o korisnoj plastici, a naftaška mono-privreda doprinela je reakcionarnoj nekro-politici.

j1 Korpa iz prve samoposluge u Beogradu

j2 Maketa dela postrojenja rafinerije nafte Rijeka, Jugoslavija (Hrvatska); Poklon kolektiva Rafinerije nafte „Rijeka” Josipu Brozu Titu za 58. rođendan, 1950.

RENA REDLE & VLADAN JEREMIĆ

žive i rade u Beogradu. Njihova umetnička praksa obuhvata instalacije i intervencije u javnom prostoru. Kroz zajedničku praksu Rena & Vladan istražuju odnose umetnosti i politike, razotkrivajući goruće društvene protivurečnosti. Izlagali su, između ostalog, u: MUAC, Meksiko Siti; Brooklyn Museum, Njujork; Creative Time Summit, Majami; nGbK, Berlin; Muzej savremene umetnosti, Ljubljana; MMOMA, Moskva; Muzej savremene umetnosti, Skoplje; Contemporary Art Center of Thessaloniki, Solun; Tallinna Kunstihoone, Talin; Interkulturelt Museum, Oslo; 49. i 56. Oktobarski salon, Beograd; Autostrada Biennale, Prizren; Muzej savremene umetnosti Vojvodine, Novi Sad; Tirana Art Lab, Tirana; Muzej Jugoslavije, Beograd; 18th Tallinn Print Triennial, Talin; Kuslevova kuća, Podgorica i Galerija Matice Srpske, Novi Sad.

Kustoskinje:

Simona Ognjanović i Marija Đorgović

Opis radova i prelom:

Rena Redle & Vladan Jeremić

Godina:

2022.

MUZEJ JUGOSLAVIJE

Muzej Jugoslavije

Mihaila Mike Jankovića 6, Beograd

+381 11 3671 485

info@mij.rs

www.muzej-jugoslavije.rs

KORAK NAPRED, DVA KORAKA NAZAD

U okviru postavke Muzejska laboratorija realizovana je umetnička intervencija „Korak napred, dva koraka nazad“, čiji su autori Rena Redle & Vladan Jeremić. Intervenciju čine deset umetničkih radova namenski osmišljenih kroz dijaloški odnos sa odbranim predmetima iz zbirke Muzeja. Ovom intervencijom Muzej nastavlja rad na stalnoj postavci u čijem fokusu je ove godine industrijsko nasleđe, sagledano kao važan aspekt naučno-tehničkog i kulturno-političkog nasleđa Jugoslavije.

Prema tumačenju umetnika, pojedini predmeti izloženi na stalnoj postavci afirmišu ideje prosperiteta i rasta kroz koncept tehnološkog napretka i proces industrijalizacije, dok se drugi mogu tretirati kao nosioci emancipatornih vrednosti i materijalni tragovi različitih oblika društvenosti. Kako danas jasno možemo sagledati drastične posledice prividno neograničenog rasta i ekstraktivizma, Rena Redle & Vladan Jeremić ističu da društvenu koheziju treba iznova graditi i predlažu potencijale za jedno drugačije društvo u njegovom nastajanju. Dotičući se, između ostalog, pitanja rudnog bogatstva kao nekadašnjeg garanta društvenog progressa naglašenog u socijalizmu, plastike kao simbola „nehajnog konzumerizma“, izazova usled preokreta u proizvodnji struje i mehanizaciji, problema prekarnosti rada i posledica privatizacije fabrika, umetnici ciljano izdvajaju nasleđene vrednosti na koje se još uvek možemo osloniti, dok istovremeno markiraju ona mesta koja prema njihovom sudu treba da ostanu za nama.

Izložbena intervencija „Korak napred, dva koraka nazad“ deo je prakse zajedničkog promišljanja jugoslovenskog nasleđa sa akterima lokalne umetničke scene koju Muzej Jugoslavije kontinuirano afirmiše i realizovana je u saradnji sa kustoskinjama Simonom Ognjanović i Marijom Đorgović.

